

Udskriftsdato: 21. december 2025

CIR1H nr 9167 af 14/02/2023 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Anklagerens rolle under efterforskningen

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 9777

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Anklagerens rolle under efterforskningen

1. Baggrund og formål

Rigsadvokaten iværksatte i 2019 et strategisk projekt om anklagerens rolle under efterforskningen i både mindre og større straffesager.

Formålet med projektet var overordnet set at belyse, hvordan der opnås en mere effektiv sagsbehandling og bedre prioritering af efterforskningsressourcer på tværs af straffesagerne i politiet og anklagemyndigheden. Herudover skulle projektet medvirke til at sikre bedre kvalitet i efterforskningen af straffesager med en mere struktureret tilgang til anklagemyndighedens varetagelse af sin rolle i efterforskningsfasen.

Der blev som led i arbejdet nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra både politiet og anklagemyndigheden. Arbejdsgruppen har afdækket anklagemyndighedens rolle under efterforskningen, både nationalt og internationalt, i relevante europæiske lande og har på baggrund heraf udarbejdet en række anbefalinger til brug for det videre arbejde.

Arbejdsgruppen har bl.a. anbefalet, at der bliver udarbejdet retningslinjer for anklagemyndighedens rolle under efterforskningen i både mindre og større straffesager. Overordnet set er det arbejdsgruppens anbefaling, at mindre straffesager – hvor der normalt ikke som led i efterforskningen er behov for indhentelse af kendelser fra retten – som udgangspunkt færdigefterforskes, herunder kvalitetssikres af en politileder, uden inddragelse af anklagemyndigheden. Det indebærer bl.a., at efterforskeren skal afklare eventuelle tvivlsspørgsmål med sin nærmeste leder, inden anklagemyndigheden inddrages. Anklagemyndigheden skal i sådanne sager alene inddrages under efterforskningen, hvis sagen indeholder særlige juridiske problemstillinger.

I stedet bør anklagemyndighedens ressourcer anvendes i forbindelse med efterforskningen af større og/eller komplicerede straffesager, hvor en tidlig og tæt inddragelse af anklagemyndigheden vil kunne bidrage til en mere målrettet og effektiv efterforskning.

Det er meddelelsesafsnittets formål at beskrive de overordnede rammer for anklagemyndighedens nærmere ansvar og opgaver under efterforskningen, herunder hvornår anklagemyndigheden spiller en særlig rolle under efterforskningen, og hvordan anklagemyndigheden i efterforskningsfasen bedst kan bidrage til sagernes oplysning. Meddelelsesafsnittets formål er dermed at beskrive, hvordan anklagemyndigheden nærmere udfylder sin kvalitets- og legalitetssikringsrolle.

Meddelelsen indeholder således generelle retningslinjer for inddragelse af anklagemyndigheden i efterforskningsfasen. Det er hensigten, at disse retningslinjer kan suppleres af lokale samarbejdsaftaler/ samarbejdsmodeller.

1.1. Jura

Anklagemyndighedens opgave er helt overordnet beskrevet i retsplejeloven.

Det følger af retsplejelovens § 96, at det er de offentlige anklageres opgave at forfølge forbrydelser sammen med politiet og i den forbindelse sikre, at skyldige drages til ansvar, og at uskyldige ikke strafforfølges, samt at sagen fremmes med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader.

Politiet iværksætter efterforskning efter anmeldelse eller af egen drift, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået, jf. retsplejelovens § 742. Det følger også af politilovens § 2, at politiet har til opgave at bringe strafbar virksomhed til ophør samt efterforske og forfølge strafbare forhold. Politiet har desuden enekompetence til at anvende magt i forbindelse med efterforskningen, jf. politilovens § 15.

Det er således politiet, som foretager efterforskning, men retsplejeloven opstiller derudover ikke begrænsninger for anklagemyndighedens deltagelse i gennemførelsen af efterforskningsskridt, og anklagemyndigheden vil således f.eks. kunne deltage i gennemførelsen af komplicerede udenretlige afhøringer i udlandet eller lignende.

Det følger af retsplejelovens § 743, at efterforskningen har til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede, og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten. Politiet skal udfærdige rapportmateriale om de enkelte efterforskningsskridt, jf. retsplejelovens § 744, mens det er anklagemyndigheden, der vurderer grundlaget for og indhenter de fornødne kendelser fra retten og tager stilling til tiltalespørgsmålet, når sagen er færdigefterforsket.

Under efterforskningen skal der løbende foretages en kvalitets- og legalitetssikring af sagen, men retsplejelovens regler indeholder ikke en nærmere beskrivelse af politiets og anklagemyndighedens roller i den forbindelse. De overordnede principper for politiets og anklagemyndighedens kvalitets- og legalitetsarbejde er imidlertid skitseret i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om kvalitet og legalitet i straffesagsbehandlingen.

Rigsadvokatmeddelelsen fastsætter endvidere en række centrale retningslinjer for anklagemyndigheden, som rammesætter anklagemyndighedens opgavevaretagelse i efterforskningsfasen. Det gælder f.eks. retningslinjerne for anklagemyndighedens kontakt med vidner, jf. nærmere under pkt. 6.

1.2. Den danske model

Politiet og anklagemyndigheden er to centrale aktører i straffesagskæden, der begge arbejder hen mod det samme mål – nemlig at opklare og strafforfølge forbrydelser.

Formålet med efterforskningen er at klarlægge, om der er grundlag for strafforfølgning, og – når dette er tilfældet – at tilvejebringe de nødvendige oplysninger for sagens afgørelse. Anklagemyndigheden skal således på baggrund af politiets efterforskningsmateriale kunne tage stilling til, hvordan sagen skal afgøres, og – hvis der rejses tiltale i sagen – hvordan anklagemyndigheden i retten kan føre det til domfældelse nødvendige bevis.

Det blev i forbindelse med politi- og domstolsreformen fra 2007 overvejet, om der skulle ske en fuldstændig adskillelse af politiet og anklagemyndigheden, men både Visionsudvalget og Justitsministeriet vurderede, at den nuværende integration af den lokale anklagemyndighed i politikredsene indebærer en række fordele i forhold til effektivitet og uformelt samarbejde mellem de to myndigheder. Den danske model indebærer således betydelige ressourcemæssige fordele i form af effektiviseringsgevinster og reducerede administrationsomkostninger, ligesom ordningen ikke mindst giver mulighed for et tæt og uformelt samarbejde mellem politiet og anklagemyndigheden. Dette sikrer bl.a., at politiet har let og

uformel adgang til juridisk rådgivning, ligesom det bl.a. vurderes at styrke muligheden for, at anklagemyndigheden løbende kan føre legalitetskontrol med politiets arbejde. Af andre fordele kan endvidere nævnes, at anklagemyndigheden har en let og uformel adgang til indhentelse af yderligere oplysninger mv. til brug for igangværende straffesager, hvor anklagemyndigheden, navnlig i de større sager, kan trække på politiets bistand, efterhånden som sagen udvikler sig i retten, og behovet for yderligere bevisførelse opstår. Det gælder også støtte til at sikre en effektiv og fyldestgørende dokumentation af bilagstunge sager.

Det er en afgørende forudsætning for tilliden til denne danske model, at anklagemyndigheden formår at udfylde sin kvalitets- og legalitetssikringsrolle i det daglige samarbejde med politiet. Kvalitets- og legalitetssikring er således en væsentlig del af anklagerens rolle under efterforskningen. Det indebærer bl.a., at anklagemyndigheden får mulighed for at stille opklarende spørgsmål til efterforskningen samtidig med, at den enkelte anklager formår at yde en juridisk faglig sparring, der sikrer fremdrift i straffesagerne.

Anklagemyndigheden spiller en særlig rolle, når der som led i efterforskningen skal iværksættes tvangsindgreb, jf. pkt. 2., eller når der sker fremstilling af anholdte personer i grundlovsforhør, jf. pkt. 3.

Derudover har anklagemyndigheden en række kompetencer, når det kommer til juridisk vurdering og subsumption. Det betyder, at anklagemyndigheden i særlig grad kan bidrage til en effektiv og struktureret behandling af sagen bl.a. i forbindelse med målretning af efterforskningen, løbende bevisvurdering, kvalitets- og legalitetssikring, tilskæring af sagen, tiltalerejsning og formidling i retten, jf. nærmere under pkt. 5.

2. Anklagemyndighedens rolle i forbindelse med tvangsindgreb

I de tilfælde, hvor der som led i efterforskningen opstår behov for at iværksætte tvangsindgreb, har anklagemyndigheden en særlig rolle, idet det er anklagemyndigheden, der vurderer grundlaget for og indhenter de fornødne kendelser fra retten.

Politiet udarbejder og indsamler det materiale, der er nødvendigt for, at anklagemyndigheden kan vurdere, om betingelserne for at iværksætte indgrebet er opfyldt, og dermed om rettens kendelse skal søges indhentet.

Det er en del af anklagemyndighedens legalitetskontrol i forbindelse med efterforskningen at sikre, at der kun anmodes om iværksættelse og forlængelse af tvangsindgreb, hvis betingelserne herfor er opfyldt. For at anklagemyndigheden kan udfylde denne legalitetssikringsrolle bedst muligt, er det vigtigt, at rapportmaterialet giver et tilstrækkeligt fyldestgørende grundlag for vurdering af de juridiske spørgsmål, og at anklagemyndigheden – navnlig i større sager – i fornødent omfang inddrages løbende i efterforskningen og orienteres om udviklingen i sagen.

Hvis anklagemyndigheden modtager en anmodning om iværksættelse eller forlængelse af et tvangsindgreb, og betingelserne ikke vurderes at være opfyldt, eller indgrebet ikke anses for nødvendigt, skal anklageren i den konkrete sag – hvis muligt – gå i dialog med den pågældende efterforskningsleder om baggrunden for anmodningen, inden anmodningen afvises. Det skal i den forbindelse bl.a. søges belyst, om der kan være oplysninger af betydning for vurderingen, anklageren ikke er opmærksom på. Er det ikke muligt at drøfte sagen med efterforskningslederen, drøftes sagen med den pågældende efterforsker.

Hvis anklageren herefter vurderer, at betingelserne er opfyldt, kan spørgsmålet indbringes for retten, og hvis retten imødekommer anklagemyndighedens anmodning, kan indgrebet iværksættes eller forlænges.

Vurderer anklageren imidlertid, at betingelserne for indgrebet fortsat ikke er opfyldt, skal anmodningen afvises, og rettens godkendelse skal således ikke søges indhentet. Anklageren bør dog samtidig overveje, om andre efterforskningsskridt, der kan være relevante for sagens oplysning, eventuelt vil kunne iværksættes. Anklageren er i sådanne situationer en vigtig sparringspartner for politiet, og efterforskningsskridt, der vurderes at være relevante for sagen, bør derfor drøftes med efterforskeren.

Anklagemyndigheden har desuden en naturlig rolle i forbindelse med, at indgreb ophører, hvor der skal tages stilling til, om der skal gives underretning om indgrebet, jf. retsplejelovens § 788, og hvorvidt materialet skal destrueres, jf. retsplejelovens § 791.

Der bør lokalt ved alle embeder fastsættes nærmere retningslinjer for iværksættelse og forlængelse af tvangsindgreb, herunder retningslinjer for tvangsindgreb, der iværksættes på øjemedet.

3. Anklagemyndighedens rolle i arrestantsager

I alle sager, hvor der sker fremstilling i grundlovsforhør, har anklagemyndigheden en særlig rolle.

Det er anklagemyndigheden, der vurderer, om der er grundlag for at fremstille en sigtet i grundlovsforhør. Hvis anklageren i den konkrete sag vurderer, at der ikke er det tilstrækkelige fængslingsgrundlag, skal den pågældende løslades. Hvis muligt, skal anklageren dog forinden drøfte spørgsmålet med efterforskningslederen og i den forbindelse sikre sig, at der ikke er oplysninger af betydning for vurderingen, anklageren ikke er opmærksom på. Er det ikke muligt at drøfte sagen med efterforskningslederen, kan sagen drøftes med den pågældende efterforsker.

Anklagemyndigheden skal endvidere – efter drøftelse med politiet – forud for fremstilling af en anholdt i grundlovsforhør vurdere, om den pågældende skal være undergivet brev- og besøgskontrol, jf. retsplejelovens §§ 771-772, under en eventuel varetægtsfængsling. På samme måde skal det løbende under varetægtsfængslingen vurderes, om det fortsat er nødvendigt, at arrestanten er undergivet brev- og besøgskontrol, herunder om det er nødvendigt, at kontrollen omfatter arrestantens nærmeste familie (især mindreårige børn). Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om brev- og besøgskontrol.

Når en sigtet er blevet varetægtsfængslet, er det vigtigt, at anklagemyndigheden er med til at sikre, at der i fængslingsperioden er den fornødne fremdrift i efterforskningen, så varetægtsfængslingsperioden bliver så kort som muligt. Anklagemyndigheden skal løbende og senest i forbindelse med eventuelle fristforlængelser vurdere, om fængslingsgrundlaget fortsat er til stede.

Hvis anklagemyndigheden undervejs i fængslingsperioden vurderer, at der ikke længere er grundlag for at holde den sigtede varetægtsfængslet, fordi der ikke længere vurderes at være det nødvendige mistankegrundlag, fordi fængslingsgrundene ikke længere er til stede (f.eks. risikoen for påvirkning af vidner), fordi hensynet til retshåndhævelsen ændrer karakter, eller fordi fortsat varetægtsfængsling ikke vurderes at være proportionel med den forventede straf, skal den sigtede løslades. Dette gælder også, selvom den af retten fastsatte frist endnu ikke er udløbet. Det er således anklagerens rolle sammen med

politiet løbende at påse, at fængslingsgrundlaget fortsat er til stede. Hvis dette ikke længere er tilfældet, skal anklagemyndigheden tage skridt til at sikre, at politiet foranstalter, at den sigtede løslades.

4. Særlige efterforskningsskridt

Det følger af retsplejelovens § 745 d, at når en afhøring, en konfrontation, en fotoforevisning eller andet efterforskningsskridt af lignende betydning kan formodes at ville finde anvendelse som bevis under hovedforhandlingen, skal politiet give meddelelse til forsvareren inden efterforskningsskridtets gennemførelse, så forsvareren kan få lejlighed til at være til stede. Hvis forsvareren deltager i forbindelse med gennemførelsen af et sådan efterforskningsskridt, skal anklagemyndigheden orienteres herom, så anklagemyndigheden også har mulighed for at deltage.

Dette gør sig navnlig gældende i de tilfælde, hvor der indsamles bevis med henblik på senere dokumentation i retten, og hvor forsvareren derfor i lovgivningen er sikret en adgang til at være til stede og kunne gøre indsigelser i forbindelse med gennemførelsen af efterforskningsskridtet.

Det gælder eksempelvis i forbindelse med efterforskningsskridt som rekonstruktion af gerningen, prøvesprængninger, konfrontationer mv. I disse tilfælde skal en anklager som udgangspunkt også være til stede.

5. Juridisk vurdering og subsumption

5.1. Inddragelse af anklagemyndigheden og målretning af efterforskningen

Mindre straffesager, hvorved forstås de straffesager, der ved de fleste embeder behandles i almene advokaturer, og hvor der ikke er behov for at indhente kendelser fra retten, skal som udgangspunkt færdigefterforskes og kvalitetssikres af politiet uden inddragelse af anklagemyndigheden. Det indebærer, at efterforskeren skal afklare eventuelle tvivlsspørgsmål med sin nærmeste leder, inden anklagemyndigheden inddrages. Anklagemyndigheden skal i sådanne sager alene inddrages under efterforskningen, hvis sagen indeholder særlige juridiske problemstillinger.

I større og/eller komplicerede straffesager er det vigtigt, at anklagemyndigheden inddrages så tidligt som muligt med henblik på at sikre, at politiet og anklagemyndigheden har en fælles tilgang til efterforskningen. Anklagemyndigheden kan således med fordel bistå allerede i forbindelse med udmøntningen af en måludpegning i fremadrettede efterforskninger og visitationen af større sager, når efterforskningen i højere grad er bagudrettet. Anklageren kan i den forbindelse bl.a. bidrage med juridisk sparring i forhold til målretning af efterforskningen, udarbejdelse af arbejdssigtelser, fastsættelse af bevistemaerne, sagstilrettelæggelse, det forventede straffniveau, indgrebsmuligheder, tilskæring af sagen mv., så politiets og anklagemyndighedens ressourcer anvendes bedst muligt.

Da formålet med efterforskningen i sidste ende er, at anklagemyndigheden skal være i stand til at vurdere, om der skal rejses tiltale i sagen, og – når dette er tilfældet – at løfte bevisbyrden i retten, har det stor betydning, at anklageren i den konkrete sag fra starten kan være med til at sætte retning for den løbende bevisindsamling og -vurdering i efterforskningen. Anklagemyndigheden kan i den forbindelse bl.a. yde sparring i forhold til, hvor mistankegrundlaget kan styrkes.

I forhold til målretning af efterforskningen bemærkes det, at det følger af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 4, at påtale i en sag helt eller delvis kan opgives i tilfælde, hvor sagens gennemførelse vil medføre

vanskeligheder, omkostninger eller behandlingstider, som ikke står i rimeligt forhold til sagens betydning og den straf, som i givet fald kan forventes idømt. Det vil i praksis betyde, at store sager i et vist omfang kan skæres til, så efterforskningen koncentrerer sig om et eller flere hovedforhold, mens efterforskning af f.eks. mindre forhold, der er uden væsentlig betydning for strafudmålingen eller bevisvurderingen af hovedforhold, afskæres.

På samme vis kan en sag eksempelvis skæres til, så efterforskningen koncentrerer sig om en eller flere hovedpersoner, mens efterforskningen mod sagens øvrige personer afskæres. Anklageren skal i den forbindelse være opmærksom på afskæringens eventuelle betydning for den øvrige bevisvurdering.

Det er en forudsætning for anklagemyndighedens opgavevaretagelse under efterforskningen af større sager, at politiet løbende holder anklagemyndigheden orienteret om udviklingen i sagen. Efterforskningslederen skal derfor indkalde sagens anklager(e) til alle statusmøder, hvor anklagemyndigheden som udgangspunkt deltager. I de situationer, hvor der afholdes daglige statusmøder, kan mødedeltagelsen ske efter forventningsafstemning mellem politiet og anklagemyndigheden. Anklagemyndigheden kan desuden og efter behov deltage i øvrige efterforskningsmøder i sagen – hvilke af disse møder, der er relevante, vurderes i samråd mellem sagens anklager(e) og efterforskningslederen.

Anklageren skal på statusmøderne være i stand til aktivt at bidrage med sparring og juridisk vurdering af sagens bevistemaer, når der er behov herfor, ligesom fremtidige efterforskningsskridt, herunder eventuelt iværksættelse af tvangsindgreb, kan drøftes. Når sagens karakter tilsiger det, kan der udarbejdes en køreplan for sagen, der bl.a. indeholder oplysninger om anklagemyndighedens rolle under de forskellige faser af efterforskningen, herunder i forhold til udarbejdelse af arbejdssigtelser, bevistemaer mv. Køreplanen kan endvidere fastlægge, hvordan eventuelle uenigheder, der måtte opstå som led i efterforskningen, skal håndteres.

Anklageren skal ikke være efterforskningsleder, ligesom anklageren ikke disponerer over politiets efterforskningsressourcer. Hvis efterforskningen i en konkret straffesag er tilrettelagt som projektorienteret efterforskning, som det f.eks. sker i visse større sager om økonomisk kriminalitet, vil der – hvis det i øvrigt vurderes hensigtsmæssigt i forhold til efterforskningen – dog ikke være noget til hinder for, at en anklager får opgaven med at lede projektet også forud for tiltalerejsningen. Det samme gælder, når der i forbindelse med konkrete straffesager nedsættes styregrupper, som det eksempelvis er tilfældet i terrorsager. I sådanne tilfælde kan anklagerens rolle med fordel defineres nærmere lokalt i samarbejde mellem politiet og anklagemyndigheden eller centralt med statsadvokaten.

5.2. Bevisvurdering

Mens kvalitetssikringen i mindre straffesager som udgangspunkt skal ske i politiet, hvor eventuelle tvivlsspørgsmål skal afklares med nærmeste leder, inden anklagemyndigheden inddrages, kan anklagemyndigheden mere proaktivt bidrage til bevisvurderingen i større og komplicerede sager. Tidlig inddragelse af anklagemyndigheden giver mulighed for, at anklageren i den konkrete sag kan bidrage til en optimal bevistilrettelæggelse og ressourceudnyttelse.

I større komplicerede sager vil der sædvanligvis være behov for løbende at tilpasse og justere efterforskningen. Anklageren kan i den forbindelse bistå med løbende tilpasning af sagens arbejdssigtelser og bevistemaer, så efterforskningen kontinuerligt målrettes bedst muligt.

Det er anklageren, der vurderer, hvornår bevistemaerne i en straffesag er tilstrækkeligt belyst. I større straffesager vil dette typisk ske løbende under efterforskningen, hvorimod det i mindre sager vil ske, når sagen er afsluttet og afleveret til anklagemyndigheden til vurdering af tiltalespørgsmålet.

Det betyder bl.a., at anklageren i videst muligt omfang skal være med til at sikre, at der ikke anvendes ressourcer på efterforskning, der ikke er nødvendig i forhold til sagens afgørelse og bevisførelsen i retten. Det betyder endvidere, at anklageren altid kan anmode om supplerende efterforskning, herunder eventuelt iværksættelse af konkrete efterforskningsskridt, hvis det er nødvendigt for tilstrækkelig oplysning af sagen.

5.3. Legalitetssikring

De overordnede principper for politiets og anklagemyndighedens kvalitets- og legalitetsarbejde i straffesagsbehandlingen er nærmere beskrevet i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om kvalitet og legalitet i straffesagsbehandlingen.

Alle led i straffesagskæden skal påse, at sagsbehandlingen sker i overensstemmelse med loven og inden for rammerne af god sagsbehandlingsskik. Det betyder, at også politiet skal føre legalitetskontrol med efterforskningen.

Det skal dog fremhæves, at anklagemyndigheden har et tværgående ansvar for straffesagsbehandlingen, hvorefter anklageren ikke alene skal sikre, at anklagerens egen sagsbehandling opfylder de nødvendige kvalitets- og legalitetskrav og harmonerer med god sagsbehandlingsskik. Anklageren har også ansvaret for at påse, at sagsbehandlingen *i sin helhed*, herunder politiets efterforskning, opfylder disse krav. Det betyder bl.a., at anklageren i den konkrete sag løbende skal kontrollere, at der er den fornødne fremdrift i sagen, at der ikke iværksættes unødvendige tvangsindgreb, at eventuelle indgreb sker efter reglerne i retsplejeloven, at længden af eventuelle indgreb ikke udstrækkes længere end nødvendigt mv.

5.4. Tiltalerejsning og formidling i retten

Anklageren vurderer, om der er grundlag for at rejse tiltale i sagen. Det er således anklageren, der formulerer tiltalen og i den forbindelse tager stilling til, om der eventuelt er behov for tilskæring af sagen eller iværksættelse af yderligere efterforskning.

Hvis anklageren vurderer, at der er behov for iværksættelse af yderligere efterforskningsskridt, bistår politiet anklageren hermed.

Efter overdragelse af sagen til anklagemyndigheden er der i praksis ofte fortsat behov for politiets bistand. Politiet og anklagemyndigheden har således et fælles ansvar for behandlingen af sagen frem mod sagens endelige afgørelse i retten. Frem til dette tidspunkt kan der enten på baggrund af anmodning fra anklageren eller forsvareren i sagen være behov for supplerende efterforskning.

Det er anklagerens ansvar at tilrettelægge førelsen af sagen for retten, herunder at sagens beviser præsenteres objektivt og overskueligt. Der kan i den forbindelse være behov for, at politiet og anklagemyndigheden samarbejder om visualisering og præsentation af de oplysninger, efterforskningen har frembragt, så de frembragte beviser har en form, hvorved de kan formidles til retten på en transparent, overskuelig og så vidt mulig let tilgængelig måde.

5.4.1. Særligt vedrørende større sager med teknisk bevisførelse

I sager med omfattende teknisk bevisførelse vil det også kunne aftales, at en efterforsker fra sagen bistår anklageren i retten med henblik på at sikre en retvisende præsentation af de tekniske beviser.

I forbindelse med anklagemyndighedens tilrettelæggelse af bevisførelsen for retten skal det vurderes, om efterforskeren kan antages at blive indkaldt som vidne i sagen af enten forsvareren eller anklagemyndigheden, f.eks. fordi den pågældende har afhørt centrale vidner eller lignende. Hvis efterforskeren må antages at kunne blive indkaldt som vidne under sagen, bør der tages højde herfor i forbindelse med tilrettelæggelsen af bevisførelsen. Den pågældende kan i givet fald f.eks. planlægges afhørt i den indledende del af bevisførelsen, således at efterforskeren derefter kan bistå anklageren i forbindelse med eventuelle genafhøringer af den tiltalte og under de øvrige vidners forklaringer.

Hvis en efterforsker fra sagen forventes indkaldt som vidne, henvises i øvrigt til anklagemyndighedens retningslinjer for kontakt med vidner.

6. Det gode samarbejde

Et tæt samarbejde mellem politiet og anklagemyndigheden bidrager til en smidig og effektiv behandling af både mindre og større straffesager. Samarbejdet sikrer bl.a. let adgang til juridisk rådgivning for politiet, ligesom det bl.a. skaber de bedste forudsætninger for, at anklagemyndigheden løbende kan føre legalitetskontrol med straffesagernes behandling.

I større sager bidrager et tæt og struktureret samarbejde endvidere til, at sagens efterforskere og anklager(e) sagen igennem har samme opfattelse af sagens bevistemaer, og hvilke efterforskningskridt der vil være relevante for at belyse disse.

I tilfælde af uenighed om f.eks. iværksættelse af efterforskningskridt, tilskæring af sagen, løsladelse af arrestanter eller lignende skal eventuelle misforståelser søges afklaret hurtigst muligt. Anklageren skal således altid i videst muligt omfang drøfte baggrunden for anmodningen med sagens efterforskningsleder, inden anmodningen afvises, så det sikres, at der ikke er oplysninger af betydning for spørgsmålet, anklageren ikke er opmærksom på. Er det ikke muligt at drøfte sagen med efterforskningslederen, kan sagen drøftes med efterforskeren.

Anklageren skal for at sikre fuld iagttagelse af objektivitetsprincippet være opmærksom på, at det tætte samarbejde med politiet under efterforskningen ikke må medføre, at anklageren mister sit kritiske blik på sagens eventuelle juridiske eller bevismæssige svagheder.

Derudover er det vigtigt, at både politiet og anklagemyndigheden i forbindelse med det tætte samarbejde er opmærksomme på, at der ikke i en senere straffesag må kunne rejses tvivl om eller foreligge blot en teoretisk risiko for, at der i efterforskningsfasen eller senere er sket en utilsigtet påvirkning af sagens beviser, herunder vidneforklaringer. Det indebærer bl.a., at anklageren i alle tilfælde, hvor en polititjenestemand, herunder efterforskere, der kan tænkes at skulle afgive vidneforklaring i retten, skal være opmærksom på at efterleve retningslinjerne om anklagemyndighedens kontakt med vidner, jf. i særdeleshed Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om kvalitet og legalitet i straffesagsbehandlingen, pkt. 3.2.10.

Rigsadvokaten, den 14. februar 2023

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten